

Thorben Jagland, nýggjur norskur forsætisráðharri:

Vit ynskja tættari síðu 12-13 samband við føroyingar

Sosialurin hevur hitt nývalda norska forsætisráðharran, Thorbjørn Jagland, og tosa við hann um samstarvið í Útnorður

Báturin sakk síða 11 undan honum

25" NOKIA
kr. 6.950,-

28" NOKIA
kr. 7.950,-

TILBOÐ

RADI HANDILIN
Handilskj., Box 119 - Havn
Tlf. 18277 Fax 18377

NÝGGJASTA TØKNI - NÝGGJ MOD.

Hondbólur:

VÍF og H71

strúka avstað

Ítróttur síðu 14, 15 & 16

PARABOL • PARABOL • PARABOL

**FULLFIGGJAD
PARABOL-
SKIPAN**

Skál: 85 cm. D2 MAC
satelittmóttakari við
2 kortlesarum
NU BERT

3.490,-

ELDING

**VØRU-
KOYRING**

**FLYTING
ÚR FØROYUM
TIL FØROYA**

Goymsla &
Flytikassar

TILBOÐ verða
givin
Lagaligir prisir!

Pt. HP trading
TRANSPORT
Tlf. 17272
Fax 15009

Sos 5196

HJALP EINUM BARNI!
Bert 4 kr. um dagin
JA, eg vil hjalpa ønum barni, ið
tørvar mína hjálpa. Týn 120 kr.
um mánaðin at ganga í skúla og
fáa sjúkrahúsgjøgging

Mynd, navn og føðingardagur og
stutt familjufraegðing verða send
til mín týn barn/born

Navn _____
Adressa _____
Byur/húsnúmer _____
Tlf. _____

Send seðin til
**FØROYSK FILIPPINSK
TÆNASTA**
Boks 1230, 110 Torshavn
Fleiri upplýsingar á tlf. 12424
Agnar ella 075 509 509 Martin

Prát við Thorbjørn Jagland - nýggja forsætisráðharra Noregs

Mynd: Jógvan Hugo Gardar

Í oktober tók formaðurin í norska javnaðarflokkinum, Thorbjørn Jagland við sum forsætisráðharri eftir at Gro Harlem Brundtland legði frá sær. Torbjørn Jagland er hugaður fyri tættari samstarvi við Føroyar. Hann hevur verið í Føroyum nakrar ferðir, bæði sum formaður í ungmannaafelagnum hjá norska javnaðarflokkinum og sum flokskrivari. Sosialurin hevur hitt Thorbjørn Jagland í stjórnarbygninginum í Oslo...

Thorbjørn Jagland, forsætisráðharri í Noregi:

Vit ynskja tættari samband við føroyingar

Menningin í Útnorðri vekir áhuga í Noregi. Serliga oljufeløgini eru virkin, men nú eru politikararnir við at vakna. Sosialurin hevur hitt nývalda norska forsætisráðharan, Thorbjørn Jagland, og tosað við hann um norðurlenska samstarvið og Útnorður.

JÓGVAN HUGO GARDAR
Í Oslo: Vit hitta Thorbjørn

Jagland í fimtandu hædd í stjórnarbygninginum í Oslo. Forsætismálaráðharri

hevur skrivað til okkum teinum svastu hæddunum, og ser meginpartin av Oslo

gjøgnum gluggan. Her situr hann velfarður frá um henninum. Tvær ferðir ver-

ð eg stóðaður og má siga míni orði. Fyrst ta eg komi inn í bygningin, og so uttan fyri «Stattministerens kontor». Uttan fyri skrivstovuna hjá Jagland verður ein fyrst sleptur inn í eitt lítið rum, har ein trygðarvøtur spyr um navn og orði. Her noyðist ein so at sita og biða til seinasta hurðin verður latin upp av einum av skrivstovuvinnunum hjá Thorbjørn Jagland og eg verði síðani vistur inn á eitt rum har golv og partar av veggnum eru úr norskum steini.

Thorbjørn Jagland gjørdist norskur forsætismálaráðharri, ta Gro Harlem Brundtland valdi at fara frá í oktober. Fyrstu bæði Jagland kom við, var at nu skuldi hann byggja tað norska húsið sum skal standa í einum norðurlendskum grannalagi í alheimabygðini.

Hvussu er tað norðurlenska grannalagi?

— Tað mugu vit kunna siga, ser gott, næstan uttan ósemjur. Vit kunnu nær um siga, at vit eru ein felags stor tjóð. Vit hugsa eitt sindur ymski og hava eitt sindur ymski áhugamal, men niðirnit eru ikki stórt.

Hvussu tað er hugskot frá norska av grannalagi ta tað er tað tað tað norska lag.

— Ja, eg meini at vit kunnu brúka hugskot frá øllum teimum norðurlenska londunum. Vit hava nóg, sum líkast hjá hvør øðrum, men tað er eisini nóg, sum er sermerkt fyri hvørt einstakt land, og tað kunnu vit læna og tilpassa. Vit kunnu byggja at hvussu finnar duga at brúka skógin sum rávøru, hvussu dugnaligur svær eru at kappast á altjóða idnaðarmarkaðinum, og hvar av royndunum hjá donum innan europerska samveldið. Annars, hava vit veltterðarsamtalag, sum vit øll byggja á.

Nýggj mottarlið av nordlætum

Hvat er tað sum samlat norðurland í dag?

— Tað er framvegis tann upprunaligi norrøni mentunarfelagskapurin, sum ger at vit kenna okkum, ikki bert sum einstøk lond, men sum ein mentunarskari. Harafturat eru tað nýggjar uppávur, sum gera at vit hava nóg felags áhugamal knytt til Europa, og til samstarvið í Eystursjónum og í Barentsokinum.

Hvønn tyding hava teir fólkaliga felagskapirnar í norrøna felagskapinum?

— Hesir felagskapirnar hava havt ómettaligan stóran tyding. Teir hava verið við til at knytt bond millum norrønu fólkinum, og teir eru við til at gera nýggj mottarlið til nordlæt. Í røðu míni á Norðurlandarástundinum í Keypmannahavn legði eg stóran dent á, at vit eiga at byggja út tann fólkaliga partin av norðurlenska samstarvinum. Hetta eigur at gerast bæði gjøgnum

ungdomsfelagsskapir og aðrar felagsskapir.

Teini vátmerking sum ta komst við í Keypmannahavn, so segði tu, at ein tydingarmikil uppávur verður at halda tað norðurlenska samstarvið við líka. Skal hetta samstarv ikki mennast?

— Ja, men eg meini at tað hevur stóran tyding at halda við líka tað upprunaliga norrøna samstarvið. Nóg nýggja doyðin á teir nýggju avbjóðingarnar og gloymsa tað veruliga norrøna. Tað serliga norðurlenska samstarvið, sum knytir til sín mál, mentan og utbugving. Eitt míni metan hevur tað stóran tyding at varðveita hetta. Tí annars kunnu tey norðurlenska londini hvørt sær verða soegin inn í tann sterka europerska menningarmeldurin.

Men vit hava eisini nýggjar avbjóðingar, sum eg nevndi í Baltikum, norðanfyri og sjálvandi tað europerska.

Ungdómsins rødd stóran tyding

Hvat komst ta og ta stjórn veita fyri at okta um veruliga møguleikarnar hjá ungdomi at veita mál og tál ógnar norðurlenska at hugveita og arbeiðsmarkaðinum.

— Fyrst og fremst, við at menni tar skipanir, sum vit hava, at utbugvingarskúnum og møguleikarnar hjá ungdomi og vaksnum at vitja grannalondini á mentunarferðum. Vit vilja brúka mentunarpening fyr, at fleiri skulu kunna brúka hesar møguleikarnar.

Hvat heldur ta um Norðjobb?

— Tað er eitt gott tiltak, sum eigur at byggjast út.

Vinarhvarvsamstarv hevur stóran áhuga. Hvussu kann hetta samstarv styrkjast?

— Eg meini, at tað eigur at styrkjast, men eg haldi, at tað er mest upp til kommununum. Teir eiga at finna út av hesum, men eg haldi, at tað er eitt gott tekin, sum vit hava sæð seinastu trýggju ári.

Nakrar kommunur hava umhugvað møguleikan at geva 16 ára gomlum avirkun á úsgerðir í kommunum. Er hetta eitt mál, sum kann viðgerast á norrønum stjóð?

— Hetta haldi eg ikki er ein norðurlenskur spurningur. Hvørt einstakt land eigur at taka stóða sjálvt. Í Noregi hava vit atkvøðurátt, ta vit eru 18 ár, men kommununur hava møguleika at geva ungdomi ávirkan á tann kommunala politikk. Eg haldi, at hetta er ein møguleiki, sum eigur at royndast. Men eg haldi, at hetta eiga vit at lata tað lo kals sjálvsstjóð avgera, hvat sum er best.

Mentunarsamstarv sera gott!

Hvussu skal norsk mentun gerast betri kend í hinum norðurlondunum?

Prát við Thorbjörn Jagland - nýggja forsætisráðharra Noregs

— Eg haldi, at vit gera nógv. Nógvir norskar býkir verða utgevnar í øðrum norðanlondum. Vit hava víðkað um sjónsyrissamstarvið, sjálvt um vit í Nor-egi kanska eru av til fatan, at vit taka imon meira, serliga frá Svøríki, enn grannalondini færa okkum. Eg skuldi ynski, at hetta var meir javnt bytt.

Tað norðurlenska mentunarsamstarvið hevur tað gott. Men eitt óki, sum vit eiga at hugsa meir um, er telduoknum. Vit kunnu knyta saman teir lægri háskularnar og aðrar hægeri utbugingarstovnar í eitt net. Vit hava gjørt tað í Noregi, og vit kunnu knytt tað sam- og eitt norðurlandskt vit-anar. Vit kunnu kanska einferð í framtíðini knyta saman øll bókasavniini í Norðanlondum í eitt net, fyri at folk skulu kunna hava á atgongd og möguleika til at læna bókur úr øllum teimum norðanlondunum. Möguleiknir eru nógvir við í nýggju teknfrøðini at víkka um mentunarsamstarvið og at gera norðanland til eitt mentunarski.

Betri norrent samstarvið

Vit fin stovna mót eitt betri norrent samstarvið.

— Ja, avgjørt. Tað vishi tað min a Norðurlanda-ráðstundinum í Kevpmannahavn í november. Vit skuldi um hevur tað upprunliga norrøna samstarvið stóran tyding, men tað hevur eisini stóran tyding fyri Noregi, at vera við í samstarvinum kring Eystrasalt og í Barentsoknum, og ikki at gloyma at bruka norrøna samvinnuna, sum dyrt í Europa.

— Hvar tað stóran tyding at samstarvið við grannarnar í Eystrasalt og Barentsoknum?

— Ja, tað er neyðugt við einum slíkum samstarvi. Søguliga hava vit havt tætt samstarvið við londini kring Eystrasalt, og tað er hetta samstarvið, sum vit nu toyna at byggja upp aftur. Tað sama er galdandi norðanfyri, har vit altur færa at gongd til gamlar handilsgøtur og samband, sum vit høvdu frá gamlari tíð. Tað vil spjalsandi vera við til at styrkja tað norrøna samstarvið.

— Tu ert ikki bangin fyri, at Útnorður vil kenna seg koyrt út í kaldan?

— Ju, tað kann gerast ein trupulleiki. Men í dag tosa vit eisini um Útnorðursamstarvið sum umfatir oyggjalondini uti í Atlantshavinum.

— Er ikki ein vandi fyri, at Útnorður heldur vil leita sær samstarvsfelagar í Stóra Bretlandi, Kanada og USA?

— Ju, og tað hevur eisini verið ein vandi í øll ár. Av og á hava vit eisini sæð at oyggjalondini hava leitað sær tann vegin. Men tær hava nu einferð althið klara at hildið seg til tey norrønu londini. Tað er eisini poli-

tikkurin í norðanlondum at oyggjalondini skulu luttaka í norðurlenska samstarvinum.

Nýggja stöðan í Europa, eitt av eyst/vestur-skilnað umm, ikki longur er til staðar ger, at alt virksemið verður flutt vestureftir, sum tað upprunliga var.

Oneyðugt við samgongu

Hvussu víga tey norðurlenska londini at arbeiða mótegis ES í framtíðini?

— Sum í dag. Eg haldi ikki at vit eiga at byggja eina samgongu av teimum norrønu londunum. Noregi hevur óansað í eina möguleikan at vera við í eitt slíkt samgongu, so leingi vit ikki eru limir í ES. Men eg haldi ikki, at tað vildi verið serliga klokt av teimum trimum norðanlondunum sum eru ES-limur, at gera eina samgongu. Tað hevur einki verið vanligt í ES, og ein slík framferð vil mæta harða motstöðu. Haraftur móti leitur tað seg gera at hava eitt tætt samstarvið um avismál og so bera fram norðurlandsk hugskot um, hvussu fleiri kunnu faast í arbeiði, betri vælferðis tr.

Hvat kann tað almenna norðurlenska samstarvið gera fyri at loysa teir mongu ósemjurnar um fisk, og har Noregi er við í teimum flestu?

— Eg haldi ikki, at tað norðurlenska samstarvið kann eiga eitt, at gera nakar við hesar ósemjurnar. Talan er í flestu lövum um ósemjur millum tvey try lond, og tað er millum hesi londini at ósemjurnar skulu loysast.

Men spjalsandi er tað norðurlenska samstarvið gjøgnum bæði Norðurlandaráðið og Norðurlenska Raðharraráðið fundarstaðir, har vit tosa saman og knyta bond við grannalondini. Eg trugi, at hesar kreppurnar høvdu verið munandi verri, um vit ikki høvdu tað norðurlenska samstarvið. Tí ta høvdu vit ongastaðni at hittast.

Altjóði leikpallurin

Hvussu kunnu Norðanlond skapa seg á altjóða leikpallinum?

— Eg veit ikki, um tað er neyðugt at skapa seg betri enn í dag. Spjalsandi kann altíð okkurt gerast betri, men eg havi eina kenslu av, at tað gongur væl í lotuni Hyggja vit at ES-samstarvinum, so eru vit norðmenn sera væl nøgdir við tey upplýsingar, sum vit færa frá Svøríki, Finnlandi og Danmark. Físini á trygdarpólitiska oknum eru vit væl nøgd. Norðurlenska herstyrkin í Bosnia er eitt gott dømi um hetta.

— Á flest øllum okjum haldi eg, at tað norðurlenska samstarvið virkirlynd arliga, sjálvt um tað ikki sær aftur á t. Norðurlandráðstundinum. Stjórnarnar hava eitt væl virkandi sambandsnet. Vit geva hvørt øðri upplýsingar og vit spyrja á oftani um tað hjá grannunum. Eitt dømi er Zaire, har tey norðurlenska SER-umboðini samstarvað síra væl um, hvat Norðanland kunnu gera. Norðurlenska sendiboðini hava altíð havt eitt gott samstarvið, og eg eri nøgdur við stöðuna.

Kann meir henda á trygdarpólitiska oknum?

— Ja, eg kom við einum uppskoti á fundinum í Kevpmannahavn um eina felags fridarsáttvending norðurlenska deild. Her hava vit stórar möguleikar, sum ikki verða brúktar í dag. Deildin í Bosnia er eitt gott dømi, men hon er tíðaravmarkað.

Samband í Útnorðuri

Ein partur av norðurlenska samstarvinum er Norðurlenska Atlantsamstarvið. Fyrirverandi Útnorðursamstarvið. Her færa tað Grønland, Island, Føroyar og Stranda Noregi Bæði Føroyar og Grønland eru dag í kikarum hjá fleiri stórum oljufeløgum. Norsk flog luttaka, millum annað luttakar Statoil í leitvirkssemiini á Fylla Bank í Grønlandi, og í Føroyum hava umbod fyri øll tvey stóru norsku oljufeløgum luttakið í fyrstakingsini. Nevnst kunn, at norska felagið Saga nu ikki vil leita meir í Indonnesia, men heldur brúka tíð og orku til at kanna bretsku og føroyska landgrunnin. Hvat kann tað al-

menna Noregi gera á hesum oknum?

— Vit halda, at tað sum hendir í Útnorðuri er sera spennandi. Vit hava nógvá vitan, sum vit kunnu bjóða fram á olju- og gassoknum. Sum einum av heimins fremstu oljufeløgum tilgugu tjóðum og kanska tann tjóðin, sum hevur mest vitan um leitning og pumping av olju á havssins botni, so hava vit nógv, vit kunnu bjóða fram.

Tað er einki, sum kann gleða okkum meir enn um oyggjalondini í Útnorðuri kunnu brúka okkara roynd-

ir. Jens Stoltenberg segði, meðan hann var olju- og orkumálaráðharrin, at hann væl kundi hugsað var eitt tættari samstarvið millum Noregi og Føroyar á olju- og gassoknum. Vit fin stovna geta nakar fyrir at færa í gongd eitt slíkt samstarvið í Føroyar?

— Vit hava í lotuni ikki nakra beinleiðis atlan, men sendiharrin okkara í Kevpmannahavn, Torvald Stoltenberg, arbeiðir við málinum, og hevur millum annað vítað Føroyar. Føroyar-

id við túrinum var at knyta tættari bond millum okkara lond, eisini á oljuoknum. Hvat kemur at henda á hesum oknum nú?

— Eg kann ikki siga, hvat fer at henda í nærmastu framtíð, men vit hava ahuga í tættari bondum við Føroyar, og at hava tætt samband við Føroyingar.

THORBJØRN JAGLAND FLEIRI FERÐIR VERIÐ Í FØROYUM

Sum formaður í ungmannaafelagnum hjá norska Javnadarflokkinum og sum skrivari í flokkinum hevur Thorbjörn Jagland fleiri ferðir verið í Føroyum

Skrivarar í norðurlensku javnadarflokkinum halda fundi í Føroyum í 1991. Miðskeiðis í myndini: beint undir Rasmusi Effersøe - sæst Thorbjörn Jagland nýggi norskri forsætismálaráðharrin.

EIRIKUR LINDENSKOV

Nýggi norskri forsætismálaráðharrin, Torbjörn Jagland er ikki ókendur í Føroyum. Hann hevur vitjað í Føroyum nakrar ferðir, bæði sum formaður í AUF - ungmannaafelagnum hjá norska Javnadarflokkinum. Ta vitjaði hann Sosialistiskt

Ungmannartelag. Seinri gjørdist hann skrivari í norska Javnadarflokkinum, har hann fyri nokrum árum síðani gjørdist formaður. Fyri í høyst tók hann við sum forsætisráðharrin eitt í Gro Harlem Brundtland legði frá sær. Myndin omanfyri er tikin, tá skrivararnir í norðurlensku javnadarflokkinum

hildu fund í Føroyum í 1991. Beint undir Rasmus Effersøe sæst norskri forsætisráðharrin, Thorbjörn Jagland. Høgrumegin sæst skrivarin í føroyska Javnadarflokkinum, Eyðolv Dimon.